

Patientsäkerhetsberättelse för utbildningsnämnden 2025

25UN374

PSL 2010:659, SOSFS 2011:9 7 kap. 3 §

Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Källa:

Socialstyrelsen "Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024"

Inledning

Varje vårdgivare är skyldig att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete för patientsäkerhet. Syftet med arbetet är att förebygga att patienter utsätts för vårdskada. Vårdgivaren ska, enligt hälso- och sjukvårdslagen, utse en verksamhetschef för verksamheten.

Alla elever har rätt till elevhälsa (skollagen 2010:800). Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Risikanalys, egenkontroll och utredning av avvikelser är viktiga delar i det systematiska kvalitetsarbetet. I denna patientsäkerhetsberättelse redogörs hur det systematiska kvalitetsarbetet bedrivits och organiserats inom hälso- och sjukvården i elevhälsans medicinska, psykologiska, arbetsterapeutiska och logopediska insats i Gävle kommun. Den större delen av skolpsykologernas uppdrag faller inte in under hälso- och sjukvårdslagen, och beskrivs därför inte i patientsäkerhetsberättelsen. Patientsäkerhetsberättelsen upprättas, redovisas och sammanfattas av ansvarig enhetschef för elevhälsans medicinska insats, medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA), psykologiskt ledningsansvarig skolpsykolog (PLA), arbetsterapeutisk ledningsansvarig arbetsterapeut (ALA) och logopediskt ledningsansvarig logoped (LLA).

Anna Odby
Enhetschef och MLA
EMI Centrala elevhälsan
Utbildning Gävle

Evelina Thyr
ALA
Elevhälsa
Utbildning Gävle

Helena Jansson
MLA
EMI Centrala elevhälsan
Utbildning Gävle

Lina Skyttner
LLA
Elevhälsan
Utbildning Gävle

Andrea Olofsson
PLA
Centrala elevhälsan
Utbildning Gävle

Innehåll

SAMMANFATTNING	5
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD.....	8
Engagerad ledning och tydlig styrning	11
Övergripande mål och strategier.....	11
Organisation och ansvar	13
En god säkerhetskultur	15
Samverkan för att förebygga vårdskador.....	15
Informationssäkerhet	17
Avvikelsehantering.....	18
Adekvat kunskap och kompetens	20
Patienten som medskapare	22
AGERA FÖR SÄKER VÅRD	24
Öka kunskap om inträffade vårdskador	26
Tillförlitliga och säkra system och processer.....	27
Säker vård här och nu	28
Riskhantering	28
Stärka analys, lärande och utveckling.....	30
Avvikelser.....	30
Klagomål och synpunkter.....	30
Öka riskmedvetenhet och beredskap.....	31
MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR.....	31

SAMMANFATTNING

Utbildningsnämnden ska i egenskap av vårdgivare för elevhälsans medicinska, psykologiska, arbetsterapeutiska och logopediska insats, varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Patientsäkerhetsberättelsen har sammanställts av enhetschefen för elevhälsans medicinska insats, medicinskt ledningsansvarig skolsköterska, psykologiskt ledningsansvarig psykolog, arbetsterapeutisk ledningsansvarig arbetsterapeut och logopediskt ledningsansvarig logoped.

Elevhälsans medicinska insats

Patientsäkerhetsberättelsen redogör för patientsäkerhetsarbetet, varje enskild skolsköterskas verksamhetsberättelse utgör en grund. För att öka kvaliteten för elevhälsans medicinska insats under året har patientsäkerhetsarbetet omfattat en egenkontroll kring att skolsköterskor och skolläkare följer de rutiner som finns i metodboken. 22 avvikelser har hanterats under året. Arbetet kring hantering samt analysen av avvikelser har utvecklats under året.

Alla elever har blivit erbjudna hälsobesök och vaccinationer enligt Socialstyrelsens riktlinjer. Samtliga elever som behövt träffa skolläkare har erbjudits en tid. Arbetsplatsträffar (APT) för alla skolsköterskor och skolläkare har skett löpande under året. På arbetsplatsträffarna diskuteras det systematiska kvalitetsarbetet, systematiskt arbetsmiljöarbete, avvikelser, rutiner för likvärdigt arbete som bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet. Utbildningsinsatser för kompetensutveckling har skett löpande. Elevhälsan har löpande samverkan med externa aktörer såsom central remisshantering, barn och familjehälsan, barn- och ungdomspsykiatri, barnhälsovården, socialtjänsten och asyl- och migranthälsa. Skolsköterskorna har använt webbenkäter i journalsystemet Prorenata inför samtliga hälsobesök i förskoleklass, åk 4, åk 7 och åk 1 på gymnasiet. Metodboken för elevhälsans medicinska insats, med rutiner för kvalitetssäkring av patientsäkerhetsarbetet i verksamheten, finns publicerad på Gävle kommuns intranät Knutpunkten. Metodboken har reviderats löpande under året samt att flertalet nya rutiner tillkommit. Under året har elevhälsans medicinska insats implementerat Nationell patientöversikt (NPÖ). NPÖ möjliggör sammanhållen journalföring vilket i praktiken skapar förutsättning för att ta del av andra vårdgivares dokumentation. Alla skolsköterskor och skolläkare har specifik yrkeskompetens. Elevhälsans medicinska insats har 30 skolsköterskor och 3 skolläkare varav en del arbetar deltid. Under året har en del rekrytering inom gruppen skett. Skolsköterskorna ansvarar för ett rimligt antal elever men för att uppdraget ska vara möjligt krävs strikta prioriteringar. Vid behov för att säkerställa uppdraget får skolsköterskan hjälp av en annan skolsköterska.

Elevhälsans psykologer

Centrala elevhälsan har under året haft 13 anställda skolpsykologer, varav flera arbetar deltid och några har haft andra uppdrag som del av sin tjänst. Under året har tjänstledighet och föräldraledighet framkommit. En psykolog har även slutat och en praktiskt tjänstgörande psykolog (PTP) har börjat. Samtliga skolpsykologer är legitimerade psykologer, förutom PTP-psykologen som har handledning enligt

Socialtjänstens föreskrifter. Skolpsykologerna är centralt placerade, vilket säkerställer en likvärdig tillgång till psykologisk kompetens och möjliggör nära kunskapsutbyte. Skolpsykologerna har ett brett uppdrag, varav endast en mindre del faller under hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och beskrivs i patientsäkerhetsberättelsen. Det är framför allt i det utredande arbetet där patientsäkerhetsarbete är aktuellt. Den frågeställning som utreds inom Centrala elevhälsan är intellektuell funktionsnedsättning.

Under året har flera förändringar utförts avseende utredningsarbetet. En ny rutin har utformats gällande ansökan om utredning för att beslutet om mottagande i anpassad skola ska vara överklagningsbart. Från att skolan tidigare har skickat ansökningar till psykolog för begåvningsutredning skickas nu en ansökan till ansvarig för mottagande i anpassad skola (MAS). Vårdnadshavarna får information om utredningar (psykologisk, medicinsk, social och pedagogisk) via MAS och skriver skriftligt på ett samtycke för utredning. Psykologutredningen aktualiseras av MAS och ser liknande ut som tidigare. En psykolog är utnämnd för att konsultera MAS, vid behov. En annan förändring som har gjorts är att några skolpsykologer riktar sina insatser mot utredning och andra mot handledning, konsultation och fortbildningar. Under året inkom 58 st ansökningar om psykologutredning, varav 48 st mottogs. Trots målet att bibehålla en kötid under 3 månader har kötiden ökat under året. Vidtagna åtgärder har inte varit tillräckliga samtidigt som det är för tidigt för att utvärdera de förändringar som gjort, vilket kan påverka i stor utsträckning. Även Lotsens arbete har genomgått förändringar och kräver mer psykolog samtidigt som färre psykologer arbetar i Lotsen (från två till en). Detta medför risker för patientsäkerhet.

För att säkerställa god patientsäkerhet har skolpsykologerna regelbunden kollegial handledning samt handledning med externa handledare, för att stärka grundkompetensen och nå en ökad likvärdighet i de insatser som ges. Skolpsykologerna samverkar internt med rektorer, skolpersonal och elevhälsopersonal, samt externt med barn- och ungdomspsykiatri, barn- och ungdomshabiliteringen, barn- och ungdomsmottagningen, barn- och familjehälsan, central remisshantering och fristående förskolor. Framåt planeras samverkan med logopedmottagningen att återupptas.

Det psykologiska ledningsansvaret (PLA) har fortlöpt och patientsäkerhetsarbetet har fortsatt att systematiseras. Nya rutiner har skapats (journalföring och hantering av inkomna avvikelser), befintliga rutiner reviderats (avvikelsehantering, remisshantering och ärendehantering vid oplanerad frånvaro) och en egenkontroll utförts (avseende utlåtandeskrivning). Dokument har även skapats och använts för att på ett strukturerat sätt informera nya anställda om hälso- och sjukvårdsarbete och att säkerställa patientsäkerhet vid avslutad tjänst. Skolpsykologerna har deltagit på Psifos kompetensdagarna och diverse webinarium för kunskapsinhämtning. PLA deltog i en utbildning för ledningsansvariga och två psykologer deltog i en konferens om kriminalitet i skolorn. Framåt planeras nya egenkontroller, revidering av rutiner och övergång till processer i ledningssystemet. Skolpsykologernas arbete framåt kan påverkas av förslagen i elevhälsoutredningen "En förbättrad elevhälsa" om beslut tas att de ska genomföras. Bl.a. där skolpsykologens roll omfattar bedömningar av lättare fysisk och psykiska vårdbehov och stöd till elever med lättare psykiska besvär. Detta

innebär fler hälso- och sjukvårdsuppdrag och administrativa uppgifter. Det finns både fördelar och farhågor kopplade till utredningens förslag och om de ska genomföras behöver bemanningen öka för att förslagen ska kunna genomföras på ett tillfredsställande och patientsäkert sätt (både för elever och personal).

Arbetsterapeutiska och logopediska insatser

Gävle kommun har en arbetsterapeut som arbetar inom ett rektorsområde. Arbetsterapeuten är legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal med medicinsk och pedagogiskt tillämpad kompetens. Arbetsterapeutiska insatser inom elevhälsan avser bland annat bedömning och stöd av elevers motoriska, sensoriska, kognitiva och aktivitetsrelaterade funktion samt analys av hur individ, miljö och aktivitet samspelar i skolans kontext, i syfte att främja delaktighet, lärande, självständighet och en trygg skolvardag. Perspektivet person–miljö–aktivitet säkerställer att insatserna är individanpassade och stärker elevens möjligheter att delta i skolans aktiviteter. Insatserna inkluderar också samarbete och dialog med vårdnadshavare för att stärka stödet mellan hem och skola.

Gävle kommun har fyra logopeder, varav tre arbetar under Hälso- och sjukvårdslagen. Den fjärde logopeden arbetar på förskola och omfattas inte av hälso- och sjukvårdslagen och beskrivs därför inte i patientsäkerhetsberättelsen. Logopederna som omfattas av Hälso- och sjukvårdslagen finns på specifika skolor eller rektorsområden. Logopederna är legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal med medicinsk och pedagogiskt tillämpad kompetens. Logopedernas insats inom elevhälsan avser bland annat kartläggning och stöd kring kommunikativa och språkliga förmågor på både individ-, grupp- och organisationsnivå vilket främjar ett fungerande lärande för eleverna. Logopedernas uppdrag är brett och en del av insatserna faller inom hälso- och sjukvårdslagen. Under året har gemensamma träffar med logopeder skett kontinuerligt, med diskussioner kring systematiskt kvalitetsarbete, avvikelser och rutiner för likvärdigt arbete. Logopederna har samverkat med rektorer, pedagoger, elevhälsopersonal och externa aktörer.

Arbetsterapeuten och logopederna arbetar både direkt med elever, i förebyggande, hälsofrämjande och elevnära insatser, samt i tvärprofessionellt arbete på individ-, grupp- och organisationsnivå, inklusive samordnade individuella planer (SIP). Insatserna är evidensbaserade, dokumenteras och följer skollagen och hälso- och sjukvårdslagen.

Ledning och styrning säkerställs genom särskilt ledningsansvar för respektive yrkesgrupp. ALA och LLA har under året genomgått utbildning för elevhälsans medicinska ledning. Under året har rutiner för remisshantering och avvikelshantering tagits fram och implementerats, och arbete med journalföring och egenkontroller pågår och planeras färdigställas under 2026.

Kompetensutveckling är en central del av arbetsterapeutens och logopedernas arbete. Arbetsterapeuten har deltagit i föreläsningar och utbildningar inom områden som medicintekniska hjälpmedel, sensorisk integration, finmotorik, autism, begåvning, skolfrånvaro, skolmiljö och utveckling av elevhälsan, och deltar även i nationella

nätverk för yrkesutbyte och professionellt stöd. Logopeder har delvis deltagit i utbildning kopplat till yrket, så som alternativ och kompletterande kommunikation, autism, juridik för logopeder samt en förbättrad elevhälsa. De har även haft kontinuerliga träffar för att diskutera rutiner, avvikelser och likvärdigt arbete.

Under 2026 fortsätter arbetet med utveckling och implementering av rutiner, egenkontroller och medicintekniska hjälpmedel för att ytterligare stärka kvalitet, patientsäkerhet och likvärdighet.

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

För att kunna nå den nationella visionen "God och säker vård – överallt och alltid" och det nationella målet "ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada", har fyra grundläggande förutsättningar identifierats i den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet. Förutsättningarna är Engagerad ledning och styrning, En god säkerhetskultur, Adekvat kunskap och kompetens och Patienten som medskapare.

Elevhälsans uppdrag är främst att arbeta hälsofrämjande och förebyggande och att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsans medicinska insats skiljer sig från den övriga elevhälsan genom att den är en egen verksamhet och har Inspektionen för vård och omsorg (IVO) som tillsynsmyndighet medan Skolinspektionen utövar tillsyn över övriga delar av elevhälsan. Syftet är att kontrollera att verksamheterna uppfyller lagstadgade krav och upprätthåller en god kvalitet. En del av elevhälsans skolpsykologers, arbetsterapeutiskt och logopediskt arbete har också IVO som tillsynsmyndighet.

Elevhälsans medicinska insats

Elevhälsans medicinska insats arbetar utifrån tydliga rutiner för att upprätthålla en hög grad av patientsäkerhet samt bedriva en god och säker vård där risker tidigt identifieras och förebyggs.

Förutsättningar för säker vård:

- Skolsköterska finns tillgänglig på alla skolor.
- Skolläkare ansvarar för ett rimligt antal elever.
- Arbetsmiljön är ändamålsenlig.
- Elevhälsans medicinska insats har den kompetens som krävs samt ges möjlighet till utbildning och kompetensutveckling.
- Rutiner som bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet vilket säkerställer patientsäkerhet och ökar likvärdighet i arbetet.
- Riktlinjer och rutiner följs genom systematisk egenkontroll.
- Rutin kring avvikelserapportering vilket leder till analys samt riktade åtgärder som implementeras i verksamheten.
- Årlig översyn av de läkemedel som tillhandahålls samt månadsvis egenkontroll av läkemedel på respektive enhet.
- Extern läkemedelskontroll.
- Systematiskt kvalitetsarbete.

- Journalföring som säkerställer en god och säker vård.
- Samverkan med interna och externa aktörer i syfte att öka patientsäkerheten där patientens flöde är i fokus.
- Uppdrag MLA delas mellan skolsköterska samt enhetschef för att systematisera patientsäkerhetsarbetet.
- Sammanhållen journalföring (NPÖ).

Inför läsår 25/26 gjordes ett gediget arbete där skolsköterskor fick delta i en undersökning avseende sin arbetsmiljö, uppdragets rimlighet i förhållande till tjänstgöringsgrad, elevantal och socioekonomisk viktning. Inför detta läsår tittades vidare på statistik kring antalet hälsobesök, vaccinationer och EHT för att så likvärdigt som möjligt fördela resurserna. Utmaningar så som mindre enheter, delade uppdrag tenderar försvåra. EMI har uppmanats att fokuserat rikta arbetet mot lagstadgat uppdrag utifrån att det är färre skolsköterskor än tidigare. Med detta underlag fördelades arbetet med en del omfördelningar utifrån tidigare läsår. Detta har påverkat arbetsmiljön för medarbetare inom elevhälsans medicinska insats. Vidare har det medicinska ledningsarbetet påverkats utifrån att detta inte kunnat prioriterats då MLA under vt 25 arbetat på skola för att säkerställa patientnära lagstadgat uppdrag. Under vårterminen kom ett beslut från skolcheferna i länet om att starta arbetet med sammanhållen journalföring (NPÖ). Under sommaren arbetade enhetschef och MLA med att förbereda tekniska lösningar, integrering, beställa behörigheter samt planering för en säker implementering. Rutiner har tagits fram tillsammans med informationsmaterial till elever och vårdnadshavare. EMI kan utifrån sammanhållen journalföring i specifika fall ta del av andra vårdgivares dokumentation. I de fall det är möjligt minskar skolsköterskans administrativa arbete och patientsäkerheten stärks.

Ett gediget systematiskt arbetsmiljöarbete är initierat inom elevhälsans medicinska insats. Arbetsmiljöronder genomförs under läsår 24/25 på samtliga enheter. Dessa arbetsmiljöronder kompletteras med en checklista utifrån kontroll på krav av skolsköterskemottagningens utformning. Under ht-25 har åtgärder för upptäckter vid arbetsmiljöronder vidtagits. En friskfaktor som framkommer vid enkätundersökning indikerar behov av att stärka kompetensutveckling och fortbildning inom arbetsgruppen. Utifrån utbildningsnivå säkerställs kompetens inom grupp, skolsköterskorna har adekvat vidareutbildning på specialistnivå. Då arbete inom hälso- och sjukvård ska vila på en grund av vetenskap framhålls behov av kontinuerlig fortbildning.

Elevhälsans psykologer

Skolpsykologerna har som uppgift att bidra med psykologisk kompetens och kunskap för att skapa miljöer och situationer som främjar elevers lärande, utveckling och hälsa. Detta sker huvudsakligen i form av handledning, konsultation och fortbildning till skolpersonal samt utredning med frågeställning intellektuell funktionsnedsättning. Arbetet skolpsykologerna utför regleras av flertalet lagar och det är enbart vissa av arbetsuppgifter som faller under hälso- och sjukvårdslagen. Det hälso- och sjukvårdsarbete som skolpsykologerna utför är framför allt utredning, men även remisshantering, samverkan, deltagande i SIP samt psykologinsatser i Lotsen.

Förutsättningar för säker vård:

- Skolpsykologerna är legitimerade psykologer eller PTP-psykolog.
- Skolpsykologerna är centralt placerade vilket säkerställer en likvärdig tillgång till psykologisk kompetens och möjliggör nära tillgång till kollegialt kunskapsutbyte.
- Skolpsykologerna har rutiner för hälso- och sjukvårdsarbete. Rutinerna revideras regelbundet.
- Skolpsykologerna bedriver utredningsarbete utifrån evidenspraktik.
- Skolpsykologerna har tillgång till adekvat utredningsmaterial och testrum.
- Det finns ett säkert journalsystem.
- En psykolog är utnämnd som ledningsansvarig (PLA).
- Ett avvikelseteam är etablerat för att systematisera hanteringen av avvikelser.
- Skolpsykologerna samverkar regelbundet med externa aktörer.
- Skolpsykologerna har regelbundna psykologmöten där syftet bland annat är kollegial handledning, att uppnå likvärdiga psykologinsatser till verksamheterna och bibehålla en hög nivå av patientsäkerhet.
- Skolpsykolog konsulteras vid behov av ansvarig för mottagande i anpassad skola (MAS) vid bedömning inför utredning om anpassad skola.
- Psykologerna i Lotsen har regelbundna möten med specialpedagogerna och kuratorn för ökad likvärdighet och patientsäkerhet.
- Psykologiska insatser i Lotsen sker från förskoleklass.
- Skolpsykologerna ges möjlighet till kompetensutveckling genom inläsning och kollegialt kunskapsutbyte.
- Skolpsykologerna gör egenkontroller för att säkerställa hög kvalitet och revidera rutiner.
- Arbetsmiljön är ändamålsenlig och utvärderas av skyddsombud.

Arbetsterapeutiska och logopediska insatser

Arbetsterapeutiska insatser - Arbetsterapeuten är legitimerad. Genom arbetsterapeutisk kunskap bidrar arbetsterapeuten till att skapa förutsättningar som underlättar elevers lärande, utveckling och välbefinnande. Arbetet utgår från ett person–miljö–aktivitetsperspektiv, vilket innebär att insatserna anpassas efter elevens individuella förmågor, behov och aktiviteter i skolmiljön.

Arbetsterapeutens uppgift är att delta i hälsofrämjande och förebyggande arbete, handledning, konsultation, fortbildning och kartläggning. Arbetsterapeuten arbetar direkt med elever och använder sin kompetens inom motorik, sensorik, kognition och vardagliga färdigheter, samt analyserar hur individ, miljö och aktivitet samspelar i skolans kontext, för att främja delaktighet, lärande, självständighet och en trygg och meningsfull skolvardag.

Logopediska insatser - Logopeder har som uppgift att bidra med logopedisk kompetens och kunskap för att skapa miljöer och situationer som främjar elevers lärande, utveckling och hälsa. Några av logopedernas uppgifter är att delta i hälsofrämjande och förebyggande arbete, handledning, konsultation, fortbildning och kartläggning. Logopeder jobbar även direkt mot elever för att stärka elevernas kommunikativa- och språkliga förmåga så de kan lyckas i sitt lärande och utveckling.

Arbetsterapeuten och logopedernas arbete regleras av flertalet lagar, där vissa uppgifter faller inom hälso- och sjukvårdslagen. Det gäller framför allt det direkta arbetet med elever, handledning och stöd kopplat till enskild elev, samverkan med skolpersonal, remisshantering och deltagande i SIP.

Arbetsterapeuten är placerad inom ett specifikt rektorsområde i kommunen. Logopederna är placerade på specifikt skolor eller rektorsområden. Detta innebär att arbetsterapeuten och logopederna inte finns tillgänglig för alla elever i Gävle kommun. Detta påverkar elevernas möjlighet till likvärdigt stöd och elevhälsa enligt skollagen (2010:800).

För att säkerställa kvalitet, patientsäkerhet och likvärdighet inom det egna området har arbetsterapeuten själv arbetat fram rutiner och strukturer för planering och genomförande av insatser. Insatserna följer skollagen och hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), är evidensbaserade och dokumenteras korrekt. Arbetsterapeuten och logopederna identifierar och förebygger risker vilket bidrar till en trygg och säker elevhälsa inom området.

Förutsättningar för säker vård:

- Arbetsterapeuten och logopederna har den kompetens som krävs samt ges möjlighet till utbildning och kompetensutveckling.
- Arbetsterapeuten och logopederna har tillgång till adekvat kartläggningsmaterial och rum.
- Arbetsmiljön är ändamålsenlig och stödjer ett tryggt arbete.
- Samverkan med externa aktörer sker vid behov.
- Uppdrag som ALA och LLA har tilldelats arbetsterapeuten och en av logopederna för att systematisera patientsäkerhetsarbetet.
- Det finns ett säkert journalsystem.
- Rutin kring avvikelserapportering finns, vilket leder till analys och implementering av riktade åtgärder i verksamheten.

Engagerad ledning och tydlig styrning

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en engagerad och kompetent ledning och tydlig styrning av hälso- och sjukvården på samtliga nivåer. Ledning, chefer, medarbetare och medicinskt ansvariga ska systematiskt samarbeta i patientsäkerhetsfrågor mot god och säker vård för alla patienter inom elevhälsans insatser. Under året har ledningsansvariga inom Utbildning Gävle (skolsköterska, psykolog, logoped och arbetsterapeut) haft gemensamma träffar. Syftet har varit att gemensamt diskutera ledningsarbetet och utforma rutiner.

Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1-3 §

Utbildning Gävle har ett gemensamt mål, att samtliga elever ska uppnå kraftigt förbättrade resultat. Elevhälsans uppdrag är att arbeta hälsofrämjande och förebyggande och att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Insatser som av elevhälsan tillhandahålls inom ramen för hälso- och sjukvårdslagen ska utföras i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Att tillämpa evidenspraktik innebär att medvetet och systematiskt använda den bästa tillgängliga kunskapen, tillsammans med den professionelles expertis. Utöver detta måste elevens situation och önskemål för beslut om insatser och åtgärder tillvaratas och bejakas.

Elevhälsans medicinska insats

Elevhälsans medicinska insats arbetar utifrån tydliga rutiner för att upprätthålla en sådan hög grad av patientsäkerhet som möjligt och bedriva en god och säker vård där risker elimineras genom tidig identifiering och förebyggande arbete. Ansvarig skolsköterska finns på samtliga enheter inom samtliga skolformer. Detta möjliggör att öppen mottagning för enklare sjukvård bedrivs på alla enheter likväl som att det främjande och förebyggande arbetet säkerställs. Månadsvisa APT säkerställer att elevhälsans medicinska insats har ett forum där professionerna ses och diskussioner förs kring hur verksamhetens arbete ska vila på vetenskap och beprövad erfarenhet. Implementering av rutiner ökar möjligheten för ett likvärdigt arbete. Fyra stadiemöten per läsår där indikationen till dessa möten är att föra relevanta diskussioner för ett likvärdigt arbete inom stadierna på de olika enheterna. Skolsköterskorna hospiterar även hos varandra för att influeras av varandras och enheternas arbeten, vid dessa tillfällen uppmanas att delta på hälsosamtal. Detta som en del i kvalitetsarbetet för elevhälsans medicinska insats arbeta med likvärdig kvalitet i våra hälsobesök.

I samband med att ny personal tillsätts i elevhälsans medicinska insats tilldelas en erfaren skolsköterska som mentor. Varje nyanställd introduceras via elevhälsans medicinska insats introduktionsprogram.

Elevhälsans psykologer

Centrala elevhälsans skolpsykologer bedriver utredningsarbete utifrån evidenspraktik. Det finns tydliga rutiner för ärendehantering. Under året har rutinen för ansökan om

utredning ändrats. Tidigare skickade skolan en ansökan till skolpsykologerna om begävningsutredning, vilket bedömdes av en grupp utvalda psykologer. Sedan augusti 2025 skickar skolan en ansökan till ansvarig för mottagande i anpassad skola (kallad MAS). En skolpsykolog konsulteras vid behov under bedömningen. Ärenden aktualiseras sedan hos skolpsykologerna av MAS. Trots att ansökningsprocessen förändrats har inga förändringar gjort avseende psykologutredning. En psykologutredning består av informationsinsamling i form av intervjuer och testning, samt vid behov skolobservationer och rekvisitioner. Under sommaren kan delar av utredningar utföras men kontakten med skolan för informationsinsamling och återkoppling påverkas, varpå utredningstiden ofta blir längre.

Under 2025 inkom 58 st ansökningar om psykologutredning. Det var 48 st ansökningar som mottogs medan 16 st avskrevs. Vid avskrivning bedömdes att psykologutredning inte var rätt insats för eleven. Under 2025 påbörjades totalt 37 st utredningar. Kötiden var i snitt över 3 månader (medelvärde: 107 dagar, spridning: 11-178 dagar), vilket är en ökning från föregående år (medeltid: 80 dagar, spridning: 14-131 dagar). Kötiden har därmed blivit längre och spridningen större. Av de 37 utredningar som påbörjades var det 11 st som påbörjades inom 3 månader (det vill säga 42%, jämfört med 60% föregående år). Skolpsykologerna har arbetat med att minska kötiden och bibehålla en kötid under 3 månader. Flera insatser har gjorts för att uppnå detta däribland att minska mötestid och deltagande i elevhälsoteam. Utifrån att kötiden ökat bedöms de vidtagna åtgärderna inte vara tillräckliga samtidigt som de även kan förklaras av minskad bemanningsgrad.

Skolpsykologer utför även arbeta via Lotsen. Det är en verksamhet inom Central elevhälsa som innefattar specialpedagog, psykolog och kurator. Insatsen riktar sig till barn som går sista året i förskolan eller pedagogisk omsorg och som har svårigheter med exempelvis uppmärksamhet, impulsivitet, motorik eller socialt samspel. Lotsens arbetssätt har under året utvärderats och rutiner har i viss mån förändrats i och med start av läsåret 25-26, d.v.s. i augusti 2025. Från att ha varit två psykologer med tjänstgöringsgrad 50% så är det nu en psykolog och en kurator som delar på uppdraget. Psykolog/kurator har också genomgått utbildning av föräldrastödsprogram samt genomfört en första grupp, vilken är en vidgning av psykologens uppdrag i Lotsen. Under året har omfattande planering för den nya verksamheten genomförts, samt implementeringsarbete med verksamheterna. Under året medverkade psykolog på 40 nybesök och 87 återbesök/uppföljningar. Utifrån att verksamheten förändrats och psykologresurs halverats samt att arbetet med den nya rutinen/arbetssättet fortgått jämte övrigt arbete, har situationen periodvis varit mycket ansträngd för psykologen, vilket är en riskfaktor för patientsäkerhet.

Skolpsykologerna har en psykolog som är ledningsansvarig (PLA). En ny PLA tillsatts under år 2025. Under året har nya rutiner skapats (journalföring och hantering av inkomna avvikelser), befintliga rutiner reviderats (avvikelsehantering, remisshantering och ärendehantering vid oplanerad frånvaro) och en egenkontroll utförts (avseende utlåtandeskrivning). En omstrukturering har även gjort i psykologernas interna mappsystem för att samla rutiner och göra dem mer lättillgängliga.

Skolpsykologerna har två skyddsombud som bevakar och verkar för en god arbetsmiljö. Detta är viktigt utifrån att brister i arbetsmiljön kan påverka patientsäkerhetsarbetet. Under året har skyddsronnd utförts avseende fysisk och digital arbetsmiljö, samt arbetsmiljö vid distansarbete. Skyddsombuden har även medverkat vid risk- och konsekvensanalys i samband med förändring i Lotsen.

Arbetsterapeutiska och logopediska insatser

Arbetsterapeuten och logopederna bedriver insatser i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Under januari 2025 tilldelades arbetsterapeut och logoped uppdraget som ALA/LLA. Syftet med uppdraget är att systematisera och vidareutveckla det patientsäkerhetsarbete som bedrivs inom verksamheten, i syfte att säkerställa en god och säker vård. Som en del i detta arbete har tydliga rutiner för remisshantering samt hantering av avvikelser utarbetats och implementerats under slutet av höstterminen 2025. Dessa rutiner bidrar till ökad struktur, tydlighet och lärande i verksamheten och stärker därmed säkerhetskulturen.

Under 2026 planeras fortsatt utvecklingsarbete med fokus på framtagande och implementering av rutiner för journalföring samt egenkontroll, vilket syftar till att ytterligare stärka kvaliteten och patientsäkerheten i arbetet. Arbetsterapeut kommer även att fokusera på att ta fram och implementera en rutin för hantering av medicintekniska hjälpmedel, för att säkerställa säker användning, systematisk uppföljning och korrekt dokumentation.

Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Det yttersta ansvaret för patientsäkerhetsarbetet har vårdgivaren – utbildningsnämnden.

Verksamhetschefen enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL)

Kravet på att verksamhetschef ska finnas där hälso- och sjukvård bedrivs, regleras i hälso- och sjukvårdslagen (HSL, 2017:30). Verksamhetschef har det övergripande ansvaret för att vård och omsorg bedrivs utifrån lagar, föreskrifter, riktlinjer och för verksamhetens fastställda rutiner. Verksamhetschefen har ett helhetsansvar för sin verksamhet. Vidare har man ett samlat ledningsansvar så att verksamheterna bedriver god vård med hög kvalitet och patientsäkerhet.

Ledningsansvariga (MLA, PLA, ALA och LLA).

Ledningsansvariga har tillsammans med verksamhetschefer enligt Hälso- och sjukvårdslagen i uppdrag att upprätthålla och utveckla verksamhetens kvalitet och säkerhet. Ledningsansvariga bevakar och följer upp kvaliteten och säkerheten så den upprätthålls samt utgör ett stöd för professionerna inom verksamheten. De ansvarar även för att det finns styrande dokument för anmälningar av vårdskador eller risk för vårdskador, hantering av avvikelser, läkemedelshantering, att dokumentation sker enligt patientdatalagen. Ledningsansvariga utreder och följer upp händelser i

verksamhet som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada. På delegation från nämnden ansvarar verksamhetschef för Centrala elevhälsan för anmälan enligt Lex Maria och anmälan av legitimerad personal till IVO.

Legitimerad personal inom hälso- och sjukvård

Legitimerad personal inom hälso- och sjukvård ansvarar för att arbetet utförs i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Vården ska så långt som möjligt utformas i samråd med patienten. Legitimerad personal ska föra patientjournal, enligt Patientdatalagen 2008:355 och Patientsäkerhetslagen SFS 2010:659 Vidare har legitimerad personal en skyldighet att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls genom att rapportera risker för vårdskador samt händelser som medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada.

En god säkerhetskultur

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Intern samverkan

Processer sker i samverkan med interna aktörer som rektorer, specialpedagoger, kuratorer, pedagoger och annan skolpersonal för att förebygga att elever inte drabbas av en vårdskada.

Elevhälsans medicinska insats

Skolsköterskorna och skolläkarna deltar regelbundet i det tvärprofessionella förebyggande och hälsofrämjande arbetet på organisations-, grupp-, och individnivå. Skolsköterskorna deltar på EHT på skolorna som en del i det tvärprofessionella arbetet. Elevhälsogången ska vara tydlig så elever med behov av stöd kommer till kännedom för elevhälsan. Det ingår i elevhälsans individuellt riktade arbete att bidra till utveckling mot utbildningens mål samt att undanröja hinder för lärande, utveckling och hälsa.

Elevhälsoarbetet varierar på respektive enheter. Samverkan med rektorer, biträdande rektorer och övrig personal på enheterna är en förutsättning för att uppnå ett gott elevhälsoarbete med tydlig systematik, vilket i förlängningen gör att elever med behov av stöd får rätt insatser för att främja lärande, utveckling och hälsa. Att det på enheterna finns ett gemensamt ansvar för elevhälsoarbetet kräver ett nära tvärprofessionellt samarbete på skolorna, elevhälsa börjar i klassrummet. Skolläkarna har deltagit regelbundet i forum för anpassad skolgång och i placering för autismspektrumgrupperna (AST-grupper). Samverkan mellan skolläkare och skolpsykolog sker kontinuerligt.

Elevhälsans psykologer

Skolpsykologerna samverkar med personal i förskola, grundskolan, gymnasieskolan och anpassad skola i samband med insatser såsom psykologutredning och Lotsen. En god samverkan är en förutsättning för att eleven ska erbjudas rätt insats.

Skolpsykologerna har regelbunden samverkan med skolläkarna. Utnämnda skolpsykolog deltar även i möten med mottagandeansvarig, vid mottagningsgruppen för mottagande i anpassad skola, i placering för autismspektrumgrupperna (AST-grupper) och i centrala bedömningsgruppen.

Arbetsterapeutiska och logopediska insatser

Arbetsterapeuten och logopederna deltar aktivt i det tvärprofessionella förebyggande och främjande arbetet på organisations-, grupp- och individnivå. Som del av elevhälsoteamen (EHT) på respektive skola/rektorsområde ser arbetsterapeuten och logopederna till att identifiera elever med behov av stöd och säkerställa att adekvata insatser erbjuds.

Insatserna planeras och genomförs med ett systematiskt arbetssätt för att främja elevens utveckling mot utbildningens mål och säkerställa kvalitet och patientsäkerhet i insatserna. Samverkan sker med skolpersonal genom kartläggningar, enskilda möten och handledning, vilket stärker patientsäkerheten och kvaliteten i det arbetsterapeutiska och logopediska arbetet. En god samverkan är en förutsättning för att eleven ska erbjudas rätt insats.

Extern samverkan

Processer sker i samverkan med externa aktörer för att förebygga att elever drabbas av en vårdskada. Intentionen för all hälso- och sjukvård som bedrivs är att ingen patient ska komma till skada.

Samverkan för Elevhälsans medicinska insats

Samverkan med vårdinrättningar är viktig för skolsköterskorna och skolläkarna, inte minst vad gäller remisser och konsultationer.

- Hälsocentraler
- Socialtjänsten
- Barnhälsovården
- Externt medicinsk elevhälsa
- Barn- och familjehälsan (BFH)
- Barn- och ungdomspsykiatri (BUP)
- Barn- och ungdomsmottagningen (BUM)
- Barn och ungdomshabiliteringen (BUH)
- Röntgen
- Folktandvården
- Logopedmottagningen
- Asyl- och migranthälsa

- Polisen
- Ungdomsmottagningen
- Andra vårdinstanser inom Region Gävleborg

I samverkan med Central remisshantering, BFH samt BUP har det stundom varit ansträngt. Utifrån bristande kunskap om varandras organisationer har det funnits felaktiga förväntningar sinsemellan. Under året har det samverkats för att öka kunskapen om varandras organisationer samt för att etablera kortare vägar i samverkan, något som syftar till att eleverna får den insats som bedöms lämplig samt att vårdnadshavare ska känna en tillit till en fungerande samverkan kring sitt barn. Utifrån önskemål har en samverkan med BFH initierats, denna kommer pågå under läsåret 25/26. Skolsköterskorna har fortsatt blivit kallade till och deltar i SIP. Det finns dock en tydlig bild bland skolsköterskorna att det är betydligt färre SIP än tidigare. Övergripande samverkan med regionen har utmanat. Det har påtalats i operativa välfärdsgrupper att det finns en önskan om samverkan kring samverkansdokuments framtagande och implementering. Det finns flertalet exempel på när EMI är huvudaktör och samverkansdokument har tagits fram utan reell samverkan. Detta är en källa till felaktiga förväntningar på varandra och syftar inte till den tillit som vi behöver etablera i samverkan. Vidare har det inte fungerat optimalt med remisser, EMI har i betydligt större utsträckning saknat remissbekräftelser och remissvar från regionen. Något som har medfört ett ökat arbete i att efterfråga dessa. I samverkan har tidigare stickrädda barn remitterats till BUM för vaccination med lustgas, det har rört sig om ett fåtal barn på årlig basis. Sedan två år tillbaka har EMI inte fått remittera dessa barn vilket nu har lett till att det finns ett uppdämt behov av att etablera denna samverkan igen. Kommer BUM inte kunna erbjuda vaccination med lustgas behöver andra lösningar diskuteras. När patientsäkerhetsberättelsen sammanfattas inväntas fortfarande återkoppling från regionen.

Elevhälsans psykologer

Skolpsykologer deltar i regelbundna samverkansmöten med BUP, BUH, BFH, BUM och central remisshantering. Vid samverkan lyfts både individärenden och mer övergripande frågor. Exempelvis frågor om remissvar, planerade insatser, vem som ska utföra utredning och skolfrånvaro. Skolpsykologerna har även deltagit i en samverkan mellan regionens verksamheter och elevhälsochefer i Gävleborgs län gällande samsjuklighet. I januari år 2026 kommer samverkan med Logopedmottagningen att återupptas.

Under året har skolpsykologerna remitterat till regionens Centrala remisshantering (BFH, BUP) och Logopedmottagningen. I flera fall har remissbekräftelser eller remissvar uteblivit. När detta skett har ett påminnelsebrev skickats eller ärendet lyfts i samverkan. Skolpsykologerna har kallats till ett flera tjänstemannamöten och några SIP.

Arbetsterapeutiska och logopediska insatser

Arbetsterapeutiska insatser - Arbetsterapeuten samverkar med olika vårdinrättningar, socialtjänsten och HjälpmedelSAM för att säkerställa adekvata och säkra insatser för

elever med behov av stöd. Under året har arbetsterapeuten haft regelbunden kontakt med BUH, arbetsterapin, BUP, socialtjänsten samt HjälpmedelSAM.

Arbetsterapeuten remitterar vid behov till både offentliga och privata aktörer för bedömningar och utredningar, samt deltar i SIP för att bidra till en helhetssyn kring elevens behov och insatser. Arbetsterapeuten har deltagit i flera SIP och tjänstemannamöten under året.

Under slutet av året har arbetsterapeuten påbörjat samverkan med förbundet Sveriges Arbetsterapeuter i frågor som rör ALA och arbetsterapeutens roll i skolan.

Logopediska insatser - Logopeder samverkar med olika vårdinrättningar, framför allt med logopedmottagningen, BUH och Kom-X. Det har varit svårt att komma i kontakt med logopedmottagningen under 2025 och är något som planeras förbättras under 2026.

Logopederna har framför allt remitterat till Kom-X men även till privat aktör för läs- och skrivutredning. Logopeder har kallats till ett flertal SIP. Syftet med SIP är att samarbetet mellan skolan och externa aktörer leder till åtgärder som krävs för elevens bästa.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

Kontinuerliga uppföljningar har skett kring hantering av journaluppgifter och informationssäkerhetspolicy. Det har genomförts regelbundna loggkontroller i journalsystemet Prorenata för att säkerställa att ingen har läst journaler den inte har behörighet att läsa. Det har inte upptäckts några avvikelser kring detta. I journalsystemet Prorenata används tvåkomponentsinloggning vilket ökar informationssäkerheten.

Elevhälsans medicinska insats

Det finns en tydlig rutin för journalhantering. Skolsköterskor och skolläkare är informerade om de bestämmelser som gäller för hanteringen av patientuppgifter.

Säker journalhantering är en väsentlig del i att bedriva en god och säker vård. En rutin och en mall för journalgranskning finns implementerad. Journalgranskning har genomförts och kommer fortsatt att genomföras på årsbasis. Årets journalgranskningar har medvetet riktas till att granska elever i åk 9 för att säkerställa god journalföring samt att kontroller avseende rygg är korrekt utförd. Detta föranleds av att det föregående läsår var flertalet avvikelser på ryggkontroller. Vid granskning fanns att journalerna höll en genomgående god kvalitet utifrån språk, samtycken, processer som följdes. En del upprepningar fanns i journalerna samt att antecknar signerats senare än önskvärt efter att de skrivits. En ny rutin avseende dokumentation har framtagits och implementerats, syftet med detta är att ha riktlinjer kring skyndsamt dokumentation samt hantering vid en situation då dokumentation inte kan ske på sedvanligt vis.

Elevhälsans medicinska insats har en rutin för hanteringen av elever med skyddad identitet. Denna rutin följer Utbildning Gävles rutin för hur elever med skyddad identitet ska hanteras.

Elevhälsans psykologer

Alla skolpsykologer har ett ansvar för att journalföring sker i enlighet med patientdatalagen. En rutin för journalföring har utformats under året för att öka likvärdigheten och säkerställa god vård och följbärhet. Rutinen för arkivering och instrumentsekretess har uppdaterats med tydliggörande av vad som ska arkiveras var. Vid informationsutbyte inhämtas muntligt eller skriftligt samtycke.

Arbeterapeutiska och logopediska insatser

Arbeterapeuten och logopederna ansvarar för att journalföring sker i enlighet med patientdatalagen och för att dokumentera insatser på ett säkert och korrekt sätt. Under 2026 planeras att en rutin för journalföring och egenkontroll tas fram och implementeras, för att ytterligare säkerställa kvalitet och patientsäker hantering av information. Arbeterapeut och logopederna för återkommande samtal om journalhantering för att säkerställa att hantering sker på ett säkert och likvärdigt sätt.

Avvikelsehantering

SOSFS 2011:9

Elevhälsans medicinska insats

Inom elevhälsans medicinska insats arbetas regelbundet med att upprätthålla en god säkerhetskultur. Ett arbetsklimat eftersträvas där patientsäkerhetsfrågor öppet kan lyftas, rapporteras samt uppmärksamma risker i verksamheten. Arbetsmetoder diskuteras och utvärderas från ett patientsäkerhetsperspektiv där alternativa förbättringar kan lyftas.

En digital avvikelsehantering i Prorenata används för att likvärdigt analysera och hantera elevhälsans medicinska insats avvikelser. En rutin säkerställer tillvägagångssättet. Avvikelseteamet hanterar inkomna avvikelser. Detta team består av medicinskt ledningsansvariga, enhetschef samt vid behov skolläkare eller berörd skolsköterska. Indikationen till att detta avvikelseteam har tillsats är för att ha en ökad systematik kring hanteringen av avvikelser, riskanalys, utvärdering och riktade åtgärder.

Elevhälsans psykologer

Under året har avvikelsehanteringen fortsatt att systematiseras. Avvikelser rapporteras digitalt i journalsystemet Prorenata och ett avvikelseteam är utnämnt för att hantera avvikelserna tillsammans med verksamhetschefen. Rutiner finns för både avvikelseanmälan och hantering av inkomna avvikelser. Skolpsykologerna informeras om inkomna avvikelser och dess hantering vid gemensamma möten i syfte att öka medvetenheten om risker och förhindra upprepning av avvikelser.

Arbeterapeutiska och logopediska insatser

Under 2025 togs en rutin för avvikelserapportering fram. Avvikelser rapporteras digitalt i journalsystemet Prorenata och ett avvikelseteam har tillsatts för att hantera inkomna avvikelser. Teamet består av ALA samt LLA. Anledningen till att avvikelseteamet har tillsatts är att minska risken att hanteringen ska bli partisk då antalet logopedier är få i kommunen och arbetsterapeuten är ensam i sin yrkesroll.

Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete.

Elevhälsans medicinska insats

Grunden för att ha förutsättning att bedriva ett patientsäkert arbete är att skolsköterska finns tillgänglig på alla skolor och att dessa har ansvar för ett rimligt antal elever, samt att samtliga skolsköterskor har den utbildning och kompetens som krävs för att kunna utföra ett patientsäkert arbete. Utifrån det ekonomiska läget och färre skolsköterskor har enhetschef fått vara tydlig med en prioriteringsordning där det lagstadgade uppdraget om att erbjuda hälsosamtal, tillkommande uppföljningar, vaccinationer, öppen mottagning samt medverkan i det tvärprofessionella arbetet på EHT säkerställs. Skolsköterskor och skolläkare har med kort varsel ersatt för varandra på enheterna utifrån planerade insatser som eleverna varit informerade och förberedda inför. Prioriteringarna har föranlett att flera insatser som tidigare kunnat syfta till förebyggande och främjande arbete på skolorna på såväl individ- som gruppnivå fått prioriterats bort. Slutligen innebär detta att insatserna blir färre för färre antal elever på våra skolor. Samtliga skolsköterskor och skolläkare har relevant utbildning. Rekrytering av skolsköterskor har gjorts under året. Samtliga elever har blivit erbjudna hälsosamtal och vaccinationer enligt Socialstyrelsens riktlinjer. Inför kommande läsår finns en tydlig indikation på behov av rekrytering av skolsköterska.

Nuvarande enhetschef delar det medicinska ledningsansvaret med en skolsköterska. I tidigare patientsäkerhetsberättelse redogjordes för hur ett nytt digitalt ledningssystem skulle ersätta den nuvarande metodbok där processer, rutiner och riktlinjer samt arbetsmaterial förvaras för elevhälsans medicinska insats patientsäkerhetsarbete. Målsättningen var att ha flera processer i systemet och att arbeta med implementering av systemet i arbetsgruppen. Arbetet med ett digitalt ledningssystem pågår men har av skäl som arbetsbelastning och ekonomiskt läge fått prioriteras lägre än det patientnära arbetet.

Arbetsplatsträffar, utvecklingsdagar och handledning (EMI)

Fortbildningar och utbildningar både interna och externa sker löpande under året. Utifrån det ekonomiska läget finns detta år ingen möjlighet att delta på skolsköterskekongressen men under kommande år kommer skolsköterskorna delta på skolsköterskekongressen. Riksföreningen för skolsköterskor är en ideell förening som

främjar forskning, utveckling och utveckling inom elevhälsans medicinska insats. Planeringsdagar har genomförts där det arbetats med kvalitetsarbeten, både inom elevhälsans medicinska del, även med övriga professioner inom elevhälsan.

Fortbildningar och utbildningar har skett löpande. Länsträffen för skolsköterskor anordnades under detta läsår av Gävles skolsköterskor. Dagen innehöll en rad olika föreläsningar, exempelvis läkare från öron, näsa och hals återgav vad den medicinska insatsen i skolan kan behöva vara observanta på. Shanazi hjältar berättade om sitt arbete, psykolog från centrala elevhälsan berättade om flickor med autism, psykiatrisjuksköterska från Sandvikens elevhälsa föreläste om barn med tidiga tecken på NPF.

Utbildningar som genomförts är exempelvis frisk och kry, offentlighet och sekretess, information på APT från barnahus och polis, våld mot barn med IF, digitalt sexuellt våld, religion och begränsande normer.

På gemensam heldag för centrala elevhälsan inleddes förmiddagen med "hur mår våra elever" vilket tog avstamp i EMI:s 5100 hälsosamtal som sammanställts på huvudmannanivå. På eftermiddagen fick vi ta del av Sissela Nutleys föreläsning om "den mentala tallriksmodellen".

Workshops om tillväxt, anafylaxi och NPÖ (nationell patientöversikt) har varit uppskattade intern kompetensutveckling.

Elevhälsans psykologer

Centrala elevhälsan har under året haft 13 anställda skolpsykologer. En skolpsykolog avslutade sin tjänst i februari och en PTP-psykolog började i augusti. En har varit föräldraledig hela året och två skolpsykologer var tjänstlediga halva året. Flera skolpsykologer arbetar deltid. En skolpsykolog har haft ett annat uppdrag som del av sin tjänst fram till augusti. Samtliga skolpsykologer är legitimerade psykologer, förutom en PTP-tjänst. Under året har skolpsykologgruppen minskat utifrån föräldraledighet, tjänstledighet och då fler arbetar deltid. Dokument har skapats och använts för att på ett strukturerat sätt informera nya anställda om hälso- och sjukvårdsarbete och att säkerställa patientsäkerhet vid avslutad tjänst.

Arbetsplatsträffar, utvecklingsdagar och handledning (psykologer)

Skolpsykologerna har under året deltagit i månadsvisa arbetsplatsträffar, en gemensam dag för elevhälsopersonal och Psifos kompetensdagar (konferens för skolpsykologer). Skolpsykologerna har även deltagit i diverse webinarium för kunskapsinhämtning och att säkerställa evidenspraktik, samt deltog två psykologer i en konferens om kriminalitet i skolåldern. PLA deltog i en utbildning för ledningsansvariga. Under året har skolpsykologerna haft egna planeringsdagar för kvalitetsarbete och planering framåt. Beslut togs inför höstterminen att vissa psykologer riktar sina insatser mot utredning och andra mot handledning, konsultation och fortbildningar. Detta för att öka likvärdigheten och möjliggöra närmare dialog kring ärendespecifika frågor. Skolpsykologerna har både kollegial och extern handledning för att upprätthålla en god kompetens och likvärdighet i arbetet. Under året utfördes interna träffar som kallas

journal club, där ny kunskap eller fördjupning inom olika områden delges och diskuteras i psykologgruppen.

Arbeterapeutiska och logopediska insatser

Arbeterapeuten är legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal med medicinsk och rehabiliteringsvetenskaplig grundutbildning samt pedagogiskt tillämpad kompetens. Arbeterapeutiska insatser utgår från ett person–miljö–aktivitet-perspektiv, vilket innebär att insatserna anpassas efter elevens individuella förmågor, behov och aktiviteter i skolmiljön. Arbeterapeutens uppdrag omfattar bland annat direkt arbete med elever för att stärka deras motoriska, sensoriska, kognitiva och vardagliga färdigheter, så att de kan delta i skolans aktiviteter på ett sätt som är säkert, meningsfullt och främjar delaktighet, självständighet och trygghet.

Insatserna inkluderar även analys av hur individ, miljö och aktivitet samspelar i skolans kontext, hälsofrämjande och förebyggande arbete, handledning och konsultation till skolpersonal, fortbildning, kartläggning och samarbete med vårdnadshavare för att stärka stödet mellan hem och skola. Genom pedagogiskt inriktad handledning kan skolpersonal omsätta arbetsterapeutiska bedömningar och rekommendationer i undervisning och vardagsaktiviteter, vilket ökar kvaliteten på stödet och säkerställer att insatserna är evidensbaserade och patientsäkra.

Logopederna är legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal och arbetar med att skapa miljöer och situationer som främjar elevers lärande, utveckling och hälsa. De deltar i hälsofrämjande och förebyggande arbete, handledning, konsultation, fortbildning och kartläggning samt arbetar direkt med elever för att stärka deras kommunikativa och språkliga färdigheter, så att de kan nå sina mål inom lärande och utveckling.

Arbeterapeuten och logopederna deltar i tvärprofessionellt arbete på individ-, grupp- och organisationsnivå, inklusive SIP. Arbeterapeutens och logopedernas arbete regleras av flertalet lagar, där vissa uppgifter faller inom hälso- och sjukvårdslagen. Det gäller framför allt direkt arbete med elever, handledning och stöd kopplat till enskild elev, samverkan med skolpersonal, remisshantering och deltagande i SIP.

Arbeterapeuten har deltagit i utbildningar och föreläsningar inom medicintekniska hjälpmedel, sensorisk integration, finmotorik, autism, begåvning, skolfrånvaro, skolmiljö och utveckling av elevhälsan, vilket bidrar till att insatserna planeras och genomförs på ett patientsäkert och kvalitetssäkrat sätt. Arbeterapeuten är medlem i SSIA (Svenska föreningen för Sensorisk Integration i Sverige) och har initierat ett nationellt digitalt nätverk för arbetsterapeuter i skolans elevhälsa, vilket främjar kunskapsutbyte, professionellt stöd och utveckling av arbetsterapeutiska insatser.

Logopederna har till viss del deltagit i kompetensutveckling, bland annat inom alternativ och kompletterande kommunikation, autism, juridik för logopeder och en förbättrad elevhälsa. Två av tre logopeder har inte haft möjlighet till formell kompetensutveckling under året, vilket är något som kommer att prioriteras under 2026.

ALA och LLA har under året genomgått utbildning för elevhälsans medicinska ledning.

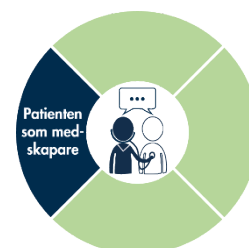
Arbetsplatsträffar, utvecklingsdagar och handledning (arbetsterapeut och logoped)

För att främja erfarenhetsutbyte och professionellt stöd deltar arbetsterapeuten och logopederna i nationella och digitala nätverk. De medverkar även i tvärprofessionella möten inom elevhälsan, vilket bidrar till kunskapsdelning, stöd i planering och uppföljning av elevinsatser samt stärker patientsäkerheten.

Logopeder ses regelbundet för att diskutera hur patientsäkerhetens kan utvecklas och förbättras. Logopederna ingår även i ett större nätverk där logopeder inom Gävleborgs län ses. I nätverket förmedlas ny kunskap eller fördjupning inom olika områden. Under året har även kollegial handledning skett vid behov för att upprätthålla en god kompetens och likvärdighet i arbetet.

Patienten som medskapare

Delaktighet i vården är en grundläggande förutsättning för en säker vård. Elevhälsan bedriver frivillig vård. Samtycke från elev och vårdnadshavare är en förutsättning för insatser.

Elevhälsans medicinska insats

Elever har rätt att själva söka elevhälsans personal och kontakt tas med vårdnadshavare i de fall där man bedömer att detta är lämpligt eller nödvändigt. Eleverna informeras om att skolsköterskor och skolläkare har tystnadsplikt. De får också information om att tystnadsplikten kan brytas i vissa situationer till exempel vid misstanke om att barn far illa. Information till och samverkan med elever och vårdnadshavare är en viktig del av elevhälsans arbete. Innan eleverna har sitt hälsobesök med skolsköterskan går samtliga skolsköterskor ut i klasserna och berättar för eleverna om hälsobesöket, hur det går till, vad de kommer att prata om och vilka hälsoundersökningar som de kommer att erbjudas. Ett behov som identifierades föregående läsår är att ytterligare stärka patientens roll som medskapare i vården. Utvärderingar i digital form har därför tagits fram som i grundskolan som har genomförts av elev och vårdnadshavare på fyra enheter efter genomfört hälsosamtal. Detta kommer fortlöpa på fler enheter. På gymnasiet genomförs en digital utvärdering i ett antal klasser på varje gymnasieskola som därefter utvärderas. Målet med utvärderingen är att öka delaktigheten hos våra elever.

Information skall vara anpassad efter elevens behov, ålder, kunskap och situation. Informationen kan till exempel beröra följande områden:

- Beskrivning av elevhälsans medicinska insats, roll och uppdrag.
- Information inför vaccinering.
- Information inför hälsobesök och inför eventuell uppföljning av hälsobesök.
- Information om vidtagna åtgärder vid symtom eller skada.

- Kompletterande kommunikation i form av bildstöd används i samtliga skolformer anpassat utifrån ålder.

Det är viktigt att elevhälsans personal uppmärksammar faktorer som kan medföra svårigheter i informationsöverföringen, exempelvis tolkbehov eller anpassad kommunikation. Elever eller vårdnadshavare som har synpunkter på vården eller vill framföra klagomål kan göra det genom att kontakta skolsköterskan. Skolsköterskan rapporterar sedan synpunkt eller klagomål till enhetschefen som hanterar dessa och tar ställning till eventuell åtgärd. Rapporterade synpunkter lyfts sedan i skolsköterskegruppen. Två klagomål har mottagits av enhetschefen. Planer kommande läsår på att öka tillgängligheten för klagomål från elev och vårdnadshavare inom verksamheten för att ha en ökad systematik kring hur klagomål tas emot och hanteras.

Elevhälsans psykologer

Innan en psykologutredning inleds ska vårdnadshavare eller myndig elev ge sitt samtycke. Detta har skett via skriftliga samtycken som skolan bifogat vid ansökan om utredning till skolpsykologerna. I samband med den nya rutinen har MAS träffat med vårdnadshavarna inför utredning för att ge utökad information om syftet med utredningarna och anpassad skola. Samtycket till utredning är uppdaterat av verksamhetsstöd och fylls i vid möte med MAS. Utredande psykolog bekräftar samtycket muntligt vid uppstart av psykologutredning. Information till eleven ges utifrån elevens ålder och mognad. Bildstöd och tolk används vid behov. Vid remittering till annan vårdinsats krävs muntligt samtycke.

Under året har utvärderingar till vårdnadshavare och elev skapats och lämnas ut vid avslutad utredning (föräldraåtergivning och elevåtergivning). Detta för att öka patientens delaktig och få ökad inblick i patientens upplevelse av utredningen. Utvärderingarna kommer sammanställas läsårsvis.

Synpunkter och klagomål kan lämnas direkt till psykolog eller till verksamhetschef. Under året har inga synpunkter och klagomål inkommit.

Arbetsterapeutiska och logopediska insatser

Arbetsterapeuten och logopederna säkerställer att eleven är delaktig i sina insatser och i planering av mål, utifrån ålder, mognad och individuella förutsättningar. Arbetet utgår från ett barnrättsperspektiv i enlighet med FN:s barnkonvention, där elevens rätt att komma till tals och barnets bästa beaktas i planering, genomförande och uppföljning av insatser. Information ges på ett anpassat sätt, med stöd av alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) eller tolk vid behov. Samtycke inhämtas alltid från vårdnadshavare eller myndig elev, muntligt eller skriftligt, och dokumenteras i journal.

Synpunkter och klagomål kan lämnas direkt till arbetsterapeuten, logopederna eller verksamhetschef, vilket bidrar till kontinuerlig utveckling och kvalitetssäkring av insatserna.

AGERA FÖR SÄKER VÅRD

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Verksamhetens mål är att bedriva en god och säker vård där risker elimineras genom tidig identifiering och förebyggande arbete. Samarbete har skett mellan professionerna i elevhälsan för att utveckla och förbättra det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Elevhälsans medicinska insats

Elevhälsans medicinska insats arbetar för att alla elever ska få möjlighet att ta del av de hälsofrämjande och förebyggande insatser som erbjuds så som hälsobesök, vaccinationer, öppen mottagning samt utbildning kring friskfaktorer i olika former.

Elevhälsans medicinska insats har ett årshjul både för grund-, anpassad- och gymnasieskolan som skolsköterskorna arbetar efter i syfte att fullborda sitt uppdrag utifrån Socialstyrelsen riktlinjer. Därmed kvalitetssäkras att samtliga elever blir erbjudna hälsobesök och vaccinationer. Skolsköterskorna har funnits på plats ute på respektive skola och har varit tillgängliga för de elever som behövt träffa skolsköterskan. Alla elever har blivit erbjudna vaccinationer på samtliga enheter. Alla elever har blivit erbjudna hälsobesök på samtliga enheter. Samtyckesblanketter inför vaccination har skickat digitalt till vårdnadshavare. Det har varit svårt att få in alla samtycken och skolsköterskorna har fått skickat ut påminnelser vid flera tillfällen. Som ett led i att digitalisera har elevhälsans medicinska insats tagit fram digitala hälsouppgifter som används. Vidare har digitala journalrekvisitioner tagits fram vilket medför att elevhälsans medicinska journaler snabbare och mer patientsäkert skickas mellan externa skolenheter.

Samtliga elever som behövt träffat en skolläkare har erbjudits ett läkarbesök. Skolsköterskorna och skolläkarna är indelade i kvalitetsgrupper och har fortsatt sitt arbete med att utveckla och uppdatera gemensamt material kring olika arbetsområden. Revidering och uppdateringar har gjorts av befintliga rutiner i metodboken ansvarsgrupper bär ansvar för uppdatering och revidering av dessa.

Flertalet skolsköterskor har genomfört hälsoundervisning kring bland annat livsstilsvanor och pubertet i olika grupper. Vissa gånger har detta genomförts tillsammans med kurator. Nästan alla skolsköterskor på grundskolan har deltagit i trygghetsarbetet på skolorna tillsammans med rektor och övriga elevhälsan. På gymnasiet arbetar man med Gävlemodellen där skolsköterskorna är delaktiga. Hur man arbetar med Gävlemodellen ser olika ut på de tre gymnasieskolorna. Översyn av trygghetsarbetet är detta läsår en aktivitet i det systematiska kvalitetsarbetet, det kan dock finnas en svårighet i att arbeta likvärdigt då trygghetsarbetet ser olika ut på olika enheter.

Rutin samt mall för journalgranskning finns. Syftet med journalgranskning är att kvalitetssäkra dokumentationen samt att kunna följa elevens hälso- och sjukvårdsprocesser enligt Socialstyrelsens riktlinjer.

All teknisk utrustning är kalibrerad och kontrollerad enligt rutin. På de flesta större skolsköterskemottagningar uppfylls kraven på lokaler för att kunna bedriva en säker och god vård. På vissa skolsköterskemottagningar saknas fortfarande rinnande vatten och några är i behov av rust. Det är inte optimalt ljudisolerat på en del mottagningar samt att några ligger en bit ifrån skolverksamheten vilket leder till att det försvårar för eleverna att lätt uppsöka skolsköterskan. Arbetsmiljöronder sammanställs under vt -25. Investeringar av medicinteknisk armatur har genomförts. Nya kylskåp för förvaring av vaccin har installerats på skolkontoret. Dessa har en funktion som säkerställer korrekt temperatur, att temperaturen går att spåra över tid och att ett larm går till enhetschef, MLA och vaccinationsansvarig skolsköterska vid avvikande temperatur.

Fortsatt arbete pågår på enheterna med att tydliggöra elevhälsans professioners arbete. Syftet är att öka kunskapen om elevhälsans uppdrag ute på skolorna och därmed förbättra samarbetet med övrig skolpersonal. Elevhälsans medicinska insats har som mål att presentera uppdraget med stöd av framtagna gemensam Powerpoint på skolornas arbetsplatsträffar.

En god samverkan leder till bättre utveckling av förebyggande och hälsofrämjande insatser för eleverna och ska leda till att säkra verksamhetens kvalitet.

Elevhälsans psykologer

Skolpsykologerna samverkar med elevhälsopersonal, skolpersonal och externa vårdgivare för att bl.a. undersöka förklaringsmodeller, bedöma behov och lämpliga åtgärder. Vid större förändringar har skolpsykolog deltagit i arbetsgrupper och vid risk- och konsekvensanalys. PLA har regelbunden samverkan med övriga ledningsansvar i elevhälsan och PLA i grannkommuner. Rutiner har uppdaterats och nya skapats (se under "Engagerad ledning och tydlig styrning- Elevhälsans psykologer").

Skolpsykologerna har även skapat en rutin vid orosanmälan. Under året har skolpsykologerna utfört en strukturerad egenkontroll avseende utlåtandeskrivning. Detta för att undersöka eventuella brister i rutinen eller behov av anpassningar i utredningsmallen.

Skolpsykologerna säkerställer att testinstrument och utredningsmaterial som används är aktuella och lämpliga utifrån frågeställningen. Skolpsykologerna säkerställer även att testinstrument förvaras på ett lämpligt sätt utifrån instrumentsekretess.

Arbetsterapeutiska och logopediska insatser

Arbetsterapeuten och logopederna arbetar kontinuerligt med att utvärdera sina insatser och säkerställer att kartläggningsmaterial, hjälpmedel och annat material som används är aktuella, evidensbaserade och lämpliga utifrån elevens behov och ärendet. Arbetsterapeuten och logopederna identifierar och förebygger risker för felaktiga insatser, inklusive säker användning av medicintekniska hjälpmedel, och dokumenterar alla insatser korrekt i journalen enligt patientdatalagen.

ALA och LLA tar fram en rutin för egenkontroll. ALA tar även fram en rutin för förskrivning av hjälpmedel planeras att tas fram under 2026 för att systematisera arbetet, följa upp insatser och ytterligare säkerställa kvalitet

och patientsäkerhet. ALA och LLA har regelbunden samverkan med övriga ledningsansvar i elevhälsan. Genom dessa åtgärder bidrar arbetsterapeuten och logopederna till en trygg och säker vård för elever med behov av stöd.

Öka kunskap om inträffade vårdskador

SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §

Elevhälsans medicinska insats

All personal inom elevhälsans medicinska insats har ansvar för att identifiera och rapportera risker som kan medföra negativa händelser eller tillbud i verksamheten och för elever genom avvikelserapportering.

Skolsköterska och skolläkare gör en avvikelserapport till enhetschef och medicinskt ledningsansvarig vid händelse som har medfört en skada eller hade kunnat medföra en skada för elev. Avvikelseteamet ansvarar för utredning och analys och utser utökad analysteam vid behov. Enhetschef och medicinskt ledningsansvarig ansvarar för åtgärder och tidsplan samt sammanställer och återrapporterar till berörd skolsköterska eller skolläkare. Berörd skolsköterska eller skolläkare tas med i hanteringen av avvikelserna i Prorenata så att man kan följa processen och delta i händelseanalysen. Alla avvikelserapporter analyseras kring vilka åtgärder som behöver vidtas för att undvika att händelse återupprepas. I samband med APT återrapporteras pågående arbete i avvikelseteamet. I de fall avvikelserapporten syftar på händelse som annan vårdgivare är ansvarig för vidarebefordrar enhetschefen den till berörd verksamhet.

Genomgång av analys av de aktuella avvikelserna sker vid regelbundna arbetsplatsträffar en gång per månad. Analys av avvikelser i avvikelseteamet har utvecklats, matriser används regelbundet för att likvärdigt bedöma allvarlighetsgraden. Enhetschef och medicinskt ledningsansvarig vidtar lämplig åtgärd beroende på avvikelsernas allvarlighetsgrad och gör vid behov i samråd med verksamhetschef anmälan enligt lex Maria.

Under 2025 har 22 avvikelserapporter inkommit. I samband med inkomna avvikelser och analys av dessa har behov av nya rutiner identifierats. Rutiner har skapats och implementerats i verksamheten fortlöpande under läsåret. De avvikelser som inkommit har handlat om externa och interna avvikelser, remisser, vaccination, försenade uppföljningar som ryggkontroll och missat hälsobesök. Ingen avvikelse har lett till vårdskada.

Elevhälsans psykologer

Rutiner finns för avvikelserapportering och hantering av inkomna avvikelser. Avvikelsehanteringen sker i journalsystemet Prorenata. Under året har fyra avvikelser inkommit. De inkomna avvikelserna gällde intern samverkan, remisshantering, journalhantering och posthantering. Avvikelserna åtgärdades bland annat genom att

ladda upp ett dokument som saknades i journal (journalhantering), öka behörigheten i Prorenata för att följa elevers bevakningar vid skolbyte (remisshantering), eftersöka remissvar (posthanteringen) samt att framåt tydliggöra förväntan och överenskommelse med annan elevhälsopersonal (intern samverkan). Rutiner har även uppdaterats avseende arkivering och en checklista har utformats för avslut när kollega slutar. Inga avvikelser bedömdes leda till vårdskada. Skolpsykologerna har informerats om avvikelserna och åtgärder.

Utöver de inkomna avvikelserna har även andra ärenden lyfts där en vårdskada kan föreligga. Avvikelser har dock inte gjorts. Detta har gällt avvikelser gällande posthantering, extern samverkan och journalhantering. Dessa ärenden har lyfts med verksamhetschef och med berörd part, samt i samverkan. Dessa har inte hanterats strukturerat och visar ovana och osäkerhet kring att skriva avvikelser.

Arbeterapeutiska och logopediska insatser

ALA och LLA har under 2025 påbörjat arbetet kring en rutin för avvikelserapportering digitalt i Prorenata. Arbetet färdigställdes och implementerades under höstterminen. Rutinen innebär att arbetsterapeuten och logopederna gör en avvikelserapport till ledningsansvarig vid händelse som har medfört en skada eller hade kunnat medföra en skada för elev. Avvikelsesteamet ansvarar för utredning och analys och utser utökat analysteam vid behov. Ledningsansvariga ansvarar för åtgärder och tidsplan samt sammanställer och återrapporterar till berörd arbetsterapeut eller logoped. Alla avvikelserapporter analyseras kring vilka åtgärder som behöver vidtas för att undvika att händelse återupprepas.

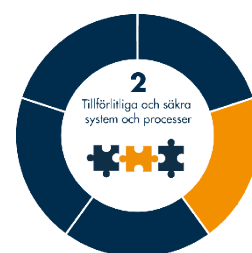
Efter att rutin för avvikelshantering aktualiserats har en avvikelse för logopederna inkommit. Avvikelsen handlade om journalhantering och i samband med det har behov av ny rutin identifierats. Rutinen planeras skapas och implementeras under vårterminen 2026.

Tillförlitliga och säkra system och processer

Elevhälsans medicinska insats

De rutiner och processer som säkerställer att arbetet bedrivs enligt lagar och föreskrifter och med hög kvalitet och säkerhet finns samlade i metodboken för elevhälsans medicinska insats.

Metodboken revideras årligen samt vid behov för att säkerställa att processer och rutiner är aktuella och att eventuella ändringar av lagar och förordningar uppmärksammas.

Egenkontroll	Omfattning	Källa
Erbjudit hälsosamtal	Löpande under året	Prorenata Verksamhetsberättelser

Erbjudit vaccinationer	Löpande under året	Prorenata Verksamhetsberättelser
Genomförda hälsosamtal	Löpande under året	Prorenata
Givna vaccinationer	Löpande under året	Prorenata
Medicinteknisk utrustning	Kalibrering enligt rutin	Rutin i metabok
Avvikelse	Löpande under året	Prorenata
Skolläkarmottagning	Löpande under året	Prorenata
Patientens klagomål och synpunkter	Löpande under året	Patientnämnden/ IVO och avvikelser
Loggkontroller	Tio gånger per år	Prorenata
Loggkontroller NPÖ	Tolv gånger per år	Inera
Kontroll av läkemedel	Tio gånger per år	Rutin i metaboken
Kontroll av kylskåp	Varje vecka	Rutin i metaboken
Journalgranskning	En gång per år	Rutin samt mall för journalgranskning
Kontroll av skolsköterskemottagningen	En gång per år	Rutin i metaboken Arbetsmiljörönder

Elevhälsans psykologer

PLA hanterar löpande inkomna avvikelser och kontrollerar regelbundet ärenden som väntar på bedömning inför utredning eller är i utredningskö. Detta för att minska risk för nya avvikelser och att säkerställa att alla inkomna ansökningar hanteras enligt rutin. Loggkontroller görs av systemförvaltare i Prorenata. En gemensam egenkontroll utfördes avseende utlåtanden för kompetensutveckling och kontroll av utlåtandemallen. En egenkontroll görs även när testpersoner ska avslutas i de digitala systemen Q-interactive och Q-global.

Egenkontroll	Omfattning	Källa
Avvikelse	Löpande under året (PLA)	Prorenata
Ärendehantering (inkomna och i kön)	Löpande under året (PLA)	Prorenata och excel
Utlåtandeskrivning	Hösten (alla)	Rutin i Sharepoint
Ärendehantering (testprotokoll)	Våren (ansvarig psykolog)	Q-interactive och Q-global

Arbeterapeutiska och logopediska insatser

Rutiner och processer revideras vid behov. Loggkontroller görs av systemförvaltare i Prorenata. Ett arbete för att systematisera egenkontroller kommer att påbörjas under 2026.

Säker vård här och nu

Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

Risikanalyser skall genomföras av vårdgivare. I processen för risikanalys ingår att bedöma vilka risker som finns på individ-, verksamhets- och strategisk nivå och sannolikheten för att händelser kan inträffa. Det ingår även att bedöma vilka negativa konsekvenser som kan följa händelsen och ta ställning till om fler personer behöver finnas med i bedömningen.

Elevhälsans medicinska insats

Elevhälsans medicinska insats har tydliga riktlinjer och rutiner för risk- och avvikelserapportering, både internt och externt.

Elevhälsans psykologer

Risker kan rapporteras via avvikelse, muntligen på skolpsykologernas veckovisa möten eller direkt till PLA eller verksamhetschef. En risk- och konsekvensanalys har utförts vid förändring i Lotsen. En risk som lyfts är att vissa skolor skrivit att psykolog deltagit på elevhälsomöte och vid beslut fast psykologen ej varit med. Detta då uppdatering av närvaro ej gjorts när psykolog varit frånvarande. Berörda skolor har informerats om detta.

Skolpsykologerna arbetar för att uppmärksamma risker för att i sin tur hantera dessa. Risker är bl.a. posthantering, skanning och vem som ska utreda (utifrån primär frågeställning). Skolpsykologer deltar i samverkan med regionen gällande utredningar.

Arbeterapeutiska och logopediska insatser

Framtagande av en rutin för avvikelserapportering påbörjades och implementerades under hösten 2025.

Arbeterapeuten identifierar och dokumenterar risker i samband med insatser, användning av hjälpmedel eller kartläggningssmaterial och säkerställer korrekt användning av medicintekniska hjälpmedel, samt kommunicerar relevanta risker med elever, vårdnadshavare och andra professioner. Genom dessa åtgärder bidrar arbetsterapeuten till en trygg, kvalitetssäkrad och patientsäker elevhälsa.

Risker och avvikelser gällande det logopediska arbetet kan lyftas under logopedernas möten eller direkt med LLA.

Stärka analys, lärande och utveckling

Avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Elevhälsans medicinska insats

Typ av avvikelser	Antal	Åtgärder	Vårdskada
Externa	5	Samverkan med extern aktör	0
Uteblivna hälsokontroller	11	Journalgranskning kopplat till ökat antal avvikelser. Förtydligat rutin kring bevakningar. Ändrat anteckningsmall i patientsäkerhetssyfte.	0
Vaccinationer	3	Förtydligat rutin kring bevakningar.	0
Journal/dokumenthantering	2	Egenkontroll journalhantering. Ny rutin journalhantering	0
Övrigt	1		0

Elevhälsans psykologer

Typ av avvikelser	Antal	Åtgärder	Vårdskada
Intern samverkan	1	Tydliggör överenskommelse/förväntan	0
Remisshantering	1	Öka behörighet i Prorenata	0
Posthantering	1	Efterfråga remissbekräftelse/remissvar	0
Journal/dokumenthantering	1	Ladda upp dokument i journal	0

Arbetsterapeutiska insatser

Inga avvikelser har rapporterats.

Logopediska insatser

Typ av avvikelser	Antal	Åtgärder	Vårdskada
Journalföring	1	Framtagande av rutin för journalföring	0

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Inga klagomål har kommit från patientnämnden eller IVO till elevhälsans medicinska insats, elevhälsans psykologer, arbetsterapeut eller logopeder.

Några klagomål som berört skolan har kommit från vårdnadshavare. Skolsköterskan har då fört vårdnadshavares synpunkter vidare till rektor. Två klagomål har förts fram från vårdnadshavare/anhörig till enhetschef. Klagomålen hanterades av enhetschef och återkoppling till vårdnadshavare gavs vid ett tillfälle.

Inga klagomål eller synpunkter har inkommit till psykolog, arbetsterapeut eller logoped.

Öka riskmedvetenhet och beredskap

All personal inom elevhälsans medicinska insats och elevhälsans psykologer, arbetsterapeuter och logopeders ansvarar för att identifiera och rapportera risker som kan medföra negativa händelser eller tillbud i verksamheten och för elever.

MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR

Elevhälsans uppdrag är att arbeta förebyggande och hälsofrämjande och att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Målet är att ge en god och patientsäker vård utifrån uppdraget.

Elevhälsans medicinska insats

Under kommande år kommer elevhälsans medicinska insats att fortsätta att arbeta mot Gävle kommuns gemensamma mål, kraftigt förbättrade resultat hos eleverna och bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete.

Inom den medicinska insatsen finns ett behov av att arbeta vidare med utvecklingen av arbetet i Prorenata. Ett led i att arbeta mer patientsäkert i Prorenata kommer utvecklingen kommande läsår syfta till att arbeta mer likvärdigt i länet. Det finns en ökad samverkan och samsyn kring utformandet av likvärdiga mallar och arbetssätt.

Analyser på aggregerad nivå utifrån skolsköterskornas hälsoenkäter kommer att genomföras för att använda i det systematiska kvalitetsarbetet. Ett samarbete med verksamhetschefer för grundskola, gymnasieskola och anpassad skola pågår och planeras fortsätta. Detta läsår har 5100 enkätsvar inhämtade i samband med hälsosamtal analyserats på huvudmannanivå. Enkäter har under detta läsår arbetats fram inom nätverket för medicinskt ledningsansvariga i länet. De länsgemensamma enkäterna kommer möjliggöra länsövergripande statistik i ett troligt samarbete med samhällsmedicin. Statistiken hoppas kunna användas som underlag vid beslut för att stärka våra barn hälsa såväl internt som externt på samtliga nivåer.

För att säkerställa likvärdigt arbete samt kollegialt lärande kommer hospitering fortsätta, kollegial handledning erbjuds och en gynnsam introduktion av nyanställda med mentorskap. Ytterligare en aspekt för att bedriva en god, säker och likvärdig vård ses ett behov av att planera för en bemanning som säkerställer att uppdraget kan genomföras kvalitetssäkert. I denna patientsäkerhetsberättelse har det redogjorts för

hur det ekonomiska läget och bemanning har påverkat. Vidare står vi inför en utmaning med ett kommande dimensioneringsarbete, regeringens utredning kring "en förbättrad elevhälsa" samt arbetet med att förbereda och sedermera arbeta mot två nämnder. Vidare diskuteras ett utökat vaccinationsuppdrag på nationell nivå. Dessa frågor kommer tillsammans bli ytterst avgörande för uppdragets utformning och behovet av bemanning inom den medicinska elevhälsan. Utmaningar med att patientsäkert genomföra det lagstadgade uppdraget och arbeta förebyggande och hälsofrämjande på samtliga nivåer kvarstår.

Vidare planeras fortbildningstillfällen kollegialt från skolläkargruppen fortlöpande under APT 2026 något som fortsatt varit värdefullt.

Enligt SOFS2011:9 ska det finnas ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete för all hälso- och sjukvård. I nuläget finns processer och rutiner som säkerställer en god och säker vård i metodboken. Dessa ska på sikt föras över till ett digitalt ledningssystem där elevens processer inom elevhälsans medicinska insats enkelt kan följas. Två processer finns i systemet men ännu har inte processerna implementerats i grupp. Rutiner, arbetsmaterial och lathundar kopplas till dessa processer. Målet är att ha samtliga processer i det digitala ledningssystemet inom ett antal år.

Inom elevhälsans medicinska insats inväntas även vad regeringens utredning "En förbättrad elevhälsa" kommer att resultera i för beslut. I utredningen diskuteras det medicinska uppdragets omfattning vilket kan komma att påverka framtida bemanning, resursfördelning samt intern och extern samverkan. Utifrån medicinskt ledningsansvar identifieras ett behov av samsyn kring framtida resursfördelning om utredningen kommer att antas. Det är naturligt att andra professioner inte har adekvat kännedom om uppdragets omfattning och det lagrum som styr EMI varpå medicinskt ledningsansvariga bör vara involverade vid en eventuell framtida behovsbedömning och sedermera resursfördelning.

Vidare inväntas nationellt hälsoprogram för barn och unga. Programmet framtas av Socialstyrelsen i syfte att barn och unga i åldrarna 0–20 år ska erbjudas en jämlik, regelbunden och sammanhållen hälsouppföljning. De förslag som föreligger i utredningen "En förbättrad elevhälsa" samt ett nationellt hälsoprogram kommer med största sannolikhet utifrån ett patientsäkerhetsperspektiv säkerställa likvärdigheten kring en god och säker vård. All annan hälso- och sjukvård arbetar efter nationella riktlinjer och vårdprogram något som länge efterfrågats för EMI.

Elevhälsans psykologer

Skolpsykologerna har som uppgift att bidra med psykologisk kompetens och kunskap för att skapa miljöer och situationer som främjar elevers lärande, utveckling och hälsa. Ett av skolpsykologernas mål är att alla utredningar ska påbörjas inom tre månader. Under året ökade kötiden och 42% av alla utredningar påbörjades inom 3 månader (jämfört med 60% året innan). Flera förändringar har utfört i utredningsarbetet som ny ärendegång (via MAS) och en uppdelning i psykologgruppen. Dessa förändringar bedöms kunna påverka utredningar i stor utsträckning och kan ännu inte utvärderas (mer tid behövs). För att åter få och behålla en kortare kötid behövs en långsiktig plan.

Under året har nya rutiner utformats och befintliga reviderats. Detta kommer fortsätta framåt. En egenkontroll är utförd avseende utlåtandeskrivning. Planering framåt är att återkommande ha egenkontroller för utlåtandeskrivning (nästa hösten 2026).

Ledningsansvariga inom Utbildning Gävle planerar fortsatta gemensamma möten och att skapa gemensamma processer i ledningssystem. Detta har påbörjats och planeras att fortgå. Framåt finns behov av att regelbundet lyfta avvikelser med skolpsykologerna. Det finns en osäkerhet gällande avvikelser för skolpsykologer och när dessa ska göras. En närmare dialog och exempel på avvikelser kan vara ett stöd och minska tröskeln för att skicka in avvikelser.

Skolpsykologernas arbete framåt kan påverkas av förslagen i elevhälsoutredningen "En förbättrad elevhälsa" om beslut tas att de ska genomföras. I den framkommer flera förändringar i skolpsykologernas roll där insatser skulle omfatta exempelvis bedömningar av lättare fysisk och psykiska vårdbehov (inom sju dagar) och stöd till elever med lättare psykiska besvär. Skolpsykologerna ska även vistas i skolans lokaler minst varannan vecka och ska eventuellt delta på hälsosamtal (åk 9 grundskolan/ anpassad grundskola/ specialskola och åk 2 i gymnasiet/ anpassad gymnasieskola). Detta innebär fler hälso- och sjukvårdsuppdrag och administrativa uppgifter som journalföring och remittering. Skolpsykologerna har i dagsläget begränsad kontakt med vårdnadshavare. Det största arbetet utförs via skolpersonal och är av främjande och förebyggande karaktär. Framåt kan förslaget innebära stöd till vårdnadshavare med rutiner, psykoedukation om psykologiska tillstånd och hänvisning till vården. Det finns flera fördelar med förslaget och där skolpsykologerna blir mer tillgänglig för skolor och elever, samtidigt som bemanningen behöver öka för att detta ska kunna utföras på ett tillfredsställande och patientsäkert sätt (både för elever och personal). Flera av förslagen utförs redan, däribland främjande och förebyggande arbete via skolpersonal och anpassa utifrån elevens behov, samt deltagande i frånvaroärenden.

Arbetsterapeutiska och logopediska insatser

Vid överlämnandet av slutbetänkandet för utredningen "En förbättrad elevhälsa" (SOU 2025:113), lyftes det fram att elevhälsans personal ska bestå av legitimerade yrkesgrupper och att annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal, såsom arbetsterapeuter och logopeder, ska kunna ingå i elevhälsan vid behov för att möta elevers hälso- och funktionsbehov. Detta visar på en utvidgad syn på vilka professioner som behövs för att uppnå elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande mål, och stärker teamets kompetens samt möjliggör ett individuellt anpassat stöd till elever med särskilda behov.

För närvarande finns arbetsterapeut endast tillgänglig inom ett rektorsområde. Logopederna jobbar på enskilda skolor och/eller rektorsområden. Resterande skolor i kommunen saknar tillgång, vilket begränsar möjligheten att erbjuda tidigt och förebyggande stöd utifrån SOU 2025:113:s rekommendationer. En utökad tillgång skulle innebära att fler elever får ta del av arbetsterapeutens och logopedens specialiserade kompetens i att stödja elevernas hälsa, funktion och lärande, vilket stärker både patientsäkerheten och det hälsofrämjande arbetet.

Arbetsterapeuten och logopederna fortsätter att arbeta mot Gävle kommuns gemensamma mål – att kraftigt förbättra resultat hos eleverna. Det arbete som påbörjats avseende att systematisera patientsäkerhetsarbetet kommer att fortsätta under 2026. Flera utvecklingsområden har identifierats under året och en prioriteringsordning har skapats. Arbetet med att ta fram och fastställa en rutin för journalföring, medicintekniska hjälpmedel kommer att påbörjas under 2026. Därefter kommer ett arbete kring systematisk egenkontroll att påbörjas. Parallellt med detta kommer ett arbete med ett digitalt ledningssystem påbörjas där processer och rutiner som faller under hälso- och sjukvårdslagen på sikt kommer att finnas.

Ledningsansvariga inom Utbildning Gävle planerar fortsatta gemensamma möten och att skapa gemensamma processer i ledningssystem. Detta har påbörjats och planeras att fortgå. Målet med samtliga insatser är att arbeta mot en ökad likvärdighet i arbetet, samt säkerställa en hög grad av patientsäkerhet.